

Vánoční zvyky

Dítě nosí štěstí

Položajnik je osoba, která na Vánoce přináší štěstí do domu, do kterého vchází. Proto je nejlepší, aby tou osobou bylo dítě

Když se prvního ledna rozední a dojde nám, že nastal nový rok, ozdobená jedle jakoby ztrácela na významu, protože postupuje místo dubovým větvím – badnjaci. Je tu i sláma, ořechy, mandle, lískové ořechy, sušené ovoce... Různé známky, že se blíží oslava Vánoc podle pravoslavného juliánského kalendáře – den Kristova narození.

Jedním z našich nejkrásnějších vánočních zvyků je příchod položajníků do domu. Položajnik je první osoba, která vchází do domu, ve kterém se slaví Vánoce. Takže položajnik „obchází náš dům“. Lidé věří, že položajnik přináší štěstí do domu, do kterého vchází. Právě kvůli tomu si lidé nejvíce žádají, aby položajnikem bylo dítě, protože dítě je symbolem štěstí a pokračování života: dětské duše jsou čisté, jejich srdce jsou nevinná a naplněná láskou. Existuje snad lepší vánoční dárek?

To neznamena, že položajnik nemůže být i dospělá osoba, příbuzný, soused, přítel nebo dokonce i náhodný pocestný... Zajímavé je, že v některých našich venkovských oblastech může být položajnik i zvíře, například vůl, i když to není častý případ. Přesto je však položajnik nejčastěji dítě. Ostatně se o tom zmiňuje i Matějovo evangelium, kde se mimo jiné praví: „Kdo přijímá dítě v mém jménu, přijímá i mě...“. To je poselství, že ten, kdo nebude opět jako dítě, nebude moci vstoupit do království nebeského...

V souladu se zvykem položajnik vkročí pravou nohou do domu rodiny, kterou na Vánoce obchází. Obyvatele domu pozdraví: „Kristus se narodil! Šťastné Vánoce!“ a hospodyně odpovídá: „Skutečně se narodil, šťastné Vánoce!“

Kdysi položajnika hospodyně posypala žitem a přivedla k ohni, respektive ke krbu nebo kamnům. Položajnik by hodil do ohně penízek a dubovou větví by švihal v ohni, aby z ní sršely jiskry. Přitom odříkával následující slova:

Kolik jisker, tolik štěstí v domě.

Kolik jisker, tolik penízků.

Kolik jisker, tolik jehňátek ve stáji.

Kolik jisker, tolik štěstí.

Kolik jisker... a tak dále...

A nakonec by řekl:

Dej Bože co nejvíc zdraví a radosti!

Položajnik není obyčejný host. Je symbolem mudrců z Orientu, kteří se přišli poklonit právě narozenému Kristovi. Mezi naším národem existuje zvyk, že položajnika se patří pohostit a obdarovat.

Oslava Vánoc trvá tři dny. Mnozí se ptají, co mají potom dělat s badnjakem. Dříve se badnjak nosil do ovocného sadu nebo do lesa blízko domu a nechával na stromech. Lidé žijící ve městech nemají tu možnost a skoro každého hryže svědomí, když badnjak vyhodí mezi odpadky. Proto badnjaky nosí do parků, přivazují je k větvím stromů a ptáci si z nich potom staví hnízdo.